

Poměry pracovní.

Rozhodčí soudy mzdové nejsou úřady správními. K žádosti sekretariátu ústředního svazu stavebních dělníků v Moravské Ostravě za úpravu pracovních poměrů dělnictva zaměstnaného v živnostech stavebních, vydal rozhodčí soud mzdový v Brně naříkaný nález, jímž určil výši mezd stavebního dělnictva, zaměstnaného u podnikatelů staveb v Českém Těšíně a v okrese českotěšínském.

Jednaje o stížnosti společenstva koncesovaných živností stavebních v Českém Těšíně, podané proti této úpravě, musil nejvyšší správní soud předem ex officio zabývat se otázkou, je-li rozhodčí soud mzdový, proti němuž stížnost směřuje, úřadem správním ve smyslu § 2 zákona o správním soudě, neboť jen v tomto případě byl by soud povolán k tomu, aby zákonnost jeho rozhodnutí přezkoumal.

V tomto směru uvažoval soud takto:

V době, kdy vydáno bylo naříkané rozhodnutí, spočívala instituce rozhodčích soudů mzdových na předpisech hlavy druhé zákona o stavebním ruchu ze dne 25. ledna 1923 č. 35 Sb. z. a n., dle jehož § 16 zřízeny byly zmíněné soudy k tomu, aby

1. vykládaly smlouvy kolektivní,
2. rozhodovaly hromadné spory vzniklé ze smlouvy pracovní
3. a stanovily podmínky pracovní, zejména mzdové, pokud se tak nestalo smlouvou kolektivní.

Při zkoumání charakteru těchto orgánů musí především napadnouti, že zákon sám pojmenovává je soudy, z čehož jistě možno usuzovati, že je také za soudy pokládá. Náзор opačný dal by se hájiti jen tehdy, kdyby přímo ze zákona samého bylo patrné, že onoho pojmenování bylo tu užito jen zcela nahodile a že zákon dalek byl úmyslu, aby tím chtěl nějak naznačiti povahu orgánů jím zřizovaných. Pro takový náhled neposkytuje však zákon té nejmenší opory, naopak z celého jeho obsahu je patrné, že pojmenování onoho bylo tu užito s rozmyslem a za určitým cílem.

Nasvědčuje tomu především okolnost ta, že ačkoliv zákon o stavebním ruchu recipoval svým paragrafem 15. čtená ustanovení zákona z 5. prosince 1919 č. 655 Sb. z. a n. o rozhodčích komisích pro úpravu služebního poměru zřízenců v kovodělném průmyslu, a ačkoliv zákon tento byl mu do jisté míry vzorem, přece z něho nepřevzal pro své orgány označení »rozhodčí komise«, nýbrž nazval je soudy, čímž zcela jasně projevil odlišnou povahu obou těchto orgánů, totiž tam úřadu správního, zde soudu.

Proto také vyloučil zákon o stavebním ruchu z obdobného použití předpis odst. 1. § 10 svrchu citovaného zákona, jenž pro nález rozhodčí komise požaduje schválení ministerstva sociální péče, neboť nechtěl připustiti tu anomálii, aby rozhodnutí soudu podléhalo schválení správního úřadu, nýbrž chtěl i tu zachovati princip oddělení správy státní od soudnictví.

Nehledě však k tomu, i samotná působnost rozhodčích soudů mzdových je taková, že naprosto nelze je zařaditi do kategorie úřadů správních. Jsou soudy ty v podstatě povolány k tomu, aby vykládaly kolektivní smlouvy, rozhodovaly hromadné spory ze smlouvy pracovní a nahrazovaly výrokem soudním existující mezery v kolektivních smlouvách resp. tyto smlouvy samy. Prikazuje tedy zákon soudům těmto vesměs kompetenci, jež, kdyby šlo jen o jednotlivý pracovní poměr mezi určitým zaměstnavatelem a dělníkem, spadala by do rámce působnosti soudů

zřízených na základě všeobecné organizace soudní, resp. soudů živnostenských.

Povolává-li zákon v tomto případě k úkolům svrchu vytčeným soudy zvláštní, lze důvod toho shledávati jediné v tom, že chtěl tam, kde na-proti sobě jako strany vystupují jednak organizace zaměstnavatelů, jednak organizace zaměstnanců, vložiti rozhodování do rukou orgánů, které svým zvláštním složením jsou k řešení těchto sporů mezi oběma kolektivy zvlášť uzpůsobeny a nelze z toho dovozovati, že zamýšlel vyjmouti úkoly ty z kompetence soudů a přiřknouti je zvláštním úřadům správním k tomu cíli zřízeným.

Z toho patrně, že rozhodčí soudy mzdové nejsou úřady správními a že stížnost proti jejich nálezu k nejvyššímu správnímu soudu podaná je s hlediska § 2 zákona o správním soudě nepřipustná. Bylo ji proto odmítnouti. (Z nálezu nejv. správ. soudu v Praze ze dne 15. října 1924, č. 17716-24.)

Podpory v nezaměstnanosti.

Náhrada poskytovaná státem na podpory v nezaměstnanosti vyplacené jednotlivými podniky (refundace) může býti přiznána pouze tehdy, když podpory byly vyplaceny osobám nezaměstnaným. Zákon ze dne 10. prosince 1918, č. 63 Sb. z. a n., o podpoře nezaměstnaných — o němž se v konkrétním případě jedná — měl na mysli nahraditi dělníkům onen úbytek mzdy neb služebních požitků, jež utrpěli, protože nebyli zaměstnáni. Předpokládá tudíž, že osoby, jež nárok činí, zaměstnány nejsou. Na tomto stanovisku stojí i § 13 tohoto zákona, jenž zmocňuje ministra sociální péče, aby povolil jiný postup při udělování podpor v nezaměstnanosti, podle tohoto zákona skupinám podnikatelů, kteří nechtějíce propustiti neza-městnané dělníky, vyplácejí jim nadále mzdu aspoň ve výši těchto podpor.

Nezaměstnaností ve smyslu tohoto zákona nelze rozuměti konání prací, jež se v tom či onom závodě normálně nekonají. Nezaměstnanými rozumí cit. zákon jen takové osoby, které vůbec zaměstnány nejsou, které vůbec nepracují a jimž přes to, že nejsou zaměstnány, podnikatel z jakéhokoliv důvodu mzdu dále vyplácí; v tomto případě přísluší skupinám podnikatelů za předpokladů § 13 vůči státu nárok na náhradu vyplacené mzdy ve výši podpor, které by jinak stát vyplácel z důvodu nezaměstnanosti. Nemůže se proto firma právem domáhati náhrady za mzdy, jež vyplatila a jež tvořily ekvivalent za vykonanou práci, ať je vyplácela z té neb oné příčiny. Nárok na náhradu mzdy státem za práce, které jsou pracemi z nouze a jež nebyly vykonávány veřejnoprávními korporacemi, nemá v zákoně o podpoře nezaměstnaných opory, neboť tam není upraven. (Výtah z nálezu nejvyššího správního soudu ze dne 6. prosince 1924, č. 21631/24.)

Redakční sdělení. Prvé číslo II. roč. Soc. revue vyšlo 5. února 1925. Vyčerpává soc. politické zákony a nařízení z prosince 1924 a ledna 1925. Číslo 2. vyjde 5. dubna. — Za podepsané práce odpovídají autoři sami.